

09/02-2012 (JAIC)

Fremsat den {FREMSAT} af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen)

Forslag

Til

Lov om ændring af lov om Ligebehandlingsnævnet (diverse præciseringer og konsekvensrettelser)

§ 1

I lov om Ligebehandlingsnævnet, jf. lov nr. 387 af 27. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, nr. 1, indsættes efter: »§§ 2«: », 2 a«

2. § 1, stk. 2, nr. 5, ophæves.

Stk. 2, nr. 6, bliver herefter stk. 2, nr. 5.

3. I § 2 indsættes som 2. pkt.:

»Ligebehandlingsnævnet tilkender procesrenter efter rentelovens bestemmelser herom.«

4. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Formanden skal være landsdommer. Næstformændene skal være byretsdommere. Formanden og næstformændene beskikkes af beskæftigelsesministeren efter udpegning af vedkommende retspræsident. Begge køn skal være repræsenteret i nævnets formandskab.«

5. I § 3, stk. 3 og 6, ændres »ministeren for flygtninge, indvandrere og integration« til: »social- og integrationsministeren«, og »ministeren for ligestilling« til: »ministeren for ligestilling og kirke«.

6. § 5, stk. 4, ophæves.

7. § 8 affattes således:

»§ 8. Nævnet kan afvise at behandle en klage, som ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet.

Stk. 2. Nævnet kan afvise at behandle en klage, hvis det er åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold i sagen.

Stk. 3. Nævnet kan delegerer sin kompetence efter stk. 1 og stk. 2 til sekretariatet. Nærmere regler herom fastsættes i nævnets forretningsorden.«

8. § 18 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2012.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. *Indledning*
2. *Lovforslaget*
3. *De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige*
4. *De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.*
5. *De administrative konsekvenser for borgere*
6. *De miljømæssige konsekvenser*
7. *Forholdet til EU-retten*
8. *Hørte myndigheder og organisationer mv.*
9. *Sammenfattende skema*

1. Indledning

Ligebehandlingsnævnet blev etableret ved lov om Ligebehandlingsnævnet (jf. lov nr. 387 af 27. maj 2008) med det formål at give borgere en let og gratis adgang til at få behandlet en klage over forskelsbehandling. Nævnet har virket siden 1. januar 2009. Nævnet behandler klager over forskelsbehandling både på arbejdsmarkedet og uden for arbejdsmarkedet.

Efter loven behandler nævnet klager over forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap og national, social eller etnisk oprindelse om forhold på arbejdsmarkedet, og klager over forskelsbehandling på grund af køn, race og etnisk oprindelse om forhold uden for arbejdsmarkedet.

Det fremgår af § 18 i lov om Ligebehandlingsnævnet, at der skal fremsættes forslag til revision af loven i folketingsåret 2011/2012.

Af forarbejderne til loven og udskrifter fra Folketingets behandling fremgår ikke, hvad revisionen nærmere skal indeholde.

Revisionen er herefter en generel opfølgning på nævnets virke, og herunder en vurdering af, om der er behov for at justere på kompetence, organisation, klagesagsbehandling eller andet.

Beskæftigelsesministeriet har i sommeren 2011 anmodet arbejdsmarkedets parter, offentlige myndigheder og en lang række organer og organisationer om bidrag til brug for overvejelserne om lovrevisionen.

Det er på baggrund af de forskellige bidrag regeringens opfattelse, at nævnet generelt er respekteret blandt borgere, virksomheder og organisationer, og at nævnet således har levet op til den rolle, det var tiltænkt. Regeringen foreslår derfor kun enkelte ændringer.

Det foreslås, at nævnets kompetence til at behandle sager om chikane på grund af køn i sager uden for arbejdsmarkedet præciseres.

Det foreslås endvidere, at nævnets praksis med hensyn til at tilkende procesrenter i forbindelse med godtgørelser kodificeres, og at der ændres i bestemmelsen om formandskabet, således at formanden fremover skal være landsdommer.

Endelig indeholder lovforslaget enkelte konsekvensrettelser og præciseringer.

2. Lovforslaget

2.1. Ændring af formandskabsbestemmelsen

Efter den nugældende formulering skal formanden og næstformændene være dommere. Formanden og næstformændene udpeges af retspræsidenten. Udpegningen følger reglerne i retsplejelovens § 47 a, og sker således på baggrund af en indstilling fra Dommerforeningen. Reglerne om dommeres bibeskæftigelse betyder, at der kun udpeges byretsdommere.

Formuleringen om, at formanden og næstformændene skal være dommere, betyder imidlertid ikke, at deltagelse af dommere fra overordnede retter ikke er mulig. Det kræver dog en tilladelse fra Bibeskæftigelsesnævnet.

Ligebehandlingsnævnet har, idet den nuværende formand i forbindelse med sin udpegning som landsdommer måtte anmode om en dispensation fra Bibeskæftigelsesnævnet, foreslået, at loven blev ændret, således at det fremgår, at formanden for nævnet skal være landsdommer.

Det er regeringens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at ændre loven, således at det fremgår, at formanden skal være landsdommer. Ligebehandlingsnævnets afgørelser kan omfatte principielle spørgsmål og have videregående betydning for såvel arbejdsmarkedet som samfundet i øvrigt, og de omhandlede forbud mod forskelsbehandling bygger endvidere i vidt omfang på EU-ret og internationale konventioner.

I forbindelse med at der ændres i bestemmelsen, foreslås endvidere en præcisering i loven af, at det er beskæftigelsesministeren, der beskikker dommerne til hvervet som formand og/eller næstformand.

2.2. Kodificering af nævnets praksis om tilkendelse af procesrenter

I det tidligere Ligestillingsnævn, som blev nedlagt i forbindelse med etableringen af Ligebehandlingsnævnet, var det praksis at tilkende procesrente fra klagetidspunktet, fx i sager, hvor der er givet godtgørelse for uberettiget afskedigelse. Ligestillingsnævnets praksis blev fulgt af domstolene. Ligebehandlingsnævnet har videreført denne praksis og har ligeledes tilkendt procesrenter.

Det følger af rentelovens § 3, stk. 4, at der på formuerettens område kan kræves rente fra den dag, fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden. Det fremgår imidlertid ikke udtrykkeligt af renteloven eller af forarbejderne til denne lov, i hvilket omfang "retsforfølgning" kan udstrækkes til at omfatte fx indgivelse af klage til et administrativt klageorgan, herunder Ligebehandlingsnævnet.

Ligebehandlingsnævnet har ønsket at få praksis kodificeret.

Det foreslås derfor, at praksis kodificeres, således at det af loven kommer til at fremgå, at nævnet kan tilkende procesrenter efter rentelovens bestemmelser.

2.3. Præcisering af nævnets mulighed til at afvise sager

Det fremgår af loven, at sekretariatet kan afvise klager, der ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet. Det fremgår videre, at nævnet kan afvise klager, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold. Denne kompetence er i nævnets forretningsorden delegeret til sekretariatet.

Ligebehandlingsnævnet har ønsket en præcisering af henholdsvis nævnets og sekretariatets kompetence, og arbejdsmarkedets parter (arbejdsgiversiden) har udtrykt ønske om, at det præciseres, at sekretariatet forlods skal afvise sager, der ikke skønnes egnet til nævnsbehandling, således at en egentlig sagsoplysning først påbegyndes, efter at der er taget stilling til, om sagen skal realitetsbehandles.

Der er således rejst tvivl om forståelsen af den nuværende formulering, herunder i hvilket omfang sagerne skal oplyses forud for en evt. afvisning. For at tydeliggøre, at den egentlige kompetence til at afvise klager, herunder klager, der ikke skønnes egnet til nævnsbehandling, ligger hos nævnet, og at sekretariatet i det hele afleder sin kompetence fra nævnet, foreslår regeringen at ophæve bestemmelsen i § 5, stk. 4, og samle afvisningskompetencen hos nævnet i en ny affattelse af § 8. § 8 vil herefter omfatte afvisning som følge af, at sagen er uegnet til nævnsbehandling, og afvisning som følge af, at det er åbenbart, at klager ikke vil få medhold. Det foreslås endvidere, at nævnets mulighed for at delegere sin kompetence til sekretariatet fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen.

2.4. Præcisering af nævnets kompetence til at behandle sager om chikane på grund af køn

Det følger af nævnets praksis, at nævnet ikke mener at have kompetence til at behandle sager, der vedrører chikane i medfør af ligestillingsloven. Det har ikke været lovgivers hensigt, at chikane ikke skulle være omfattet af nævnets kompetence.

Det følger af ligestillingsloven og direktiv 2004/113/EF, at chikane er indeholdt i definitionen af forskelsbehandling på grund af køn og dermed allerede omfattet af den generelle forbudsbestemmelse. Derfor indføres det direkte i loven, at nævnet har kompetence til at behandle sager om chikane jf. ligestillingslovens § 2 a, således at der ikke længere er uklarhed om nævnets kompetence på dette område.

2.5. Konsekvensændring som følge af ressortomlægning

Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration er med virkning fra 3. oktober 2011 nedlagt, og det tidligere ministeriums ressortområder er fordelt til andre ministerier. Opgaver vedrørende Ligebehandlingsnævnet er overført til Social- og Integrationsministeriet. Endvidere er Ligestillingsafdelingen lagt sammen med Kirkeministeriet. Som følge heraf ændres de steder i loven, hvor der står ministeren for flygtninge, indvandrere og integration og ministeren for ligestilling til henholdsvis social- og integrationsministeren og ministeren for ligestilling og kirke.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgere.

6. De miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt til høring hos Akademikernes Centralorganisation, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Regioner, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FTF, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Ledernes Hovedorganisation, Landsorganisationen i Danmark og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. Derudover har forslaget været sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Beskæftigelsesrådet, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Danske Handicaporganisationer, Dokumentations- og rådgivningscentret om racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Finansrådet, Flygtningenævnet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsamtsjurister, Foreningen for Etnisk Ligestilling, Foreningen Dadman, Foreningen til integration af nydanskere på arbejdsmarkedet, Frivilligrådet, Institut for Menneskerettigheder, Jobrådgivernes Brancheforening, Kvinderådet, Kvinno, Koordinationen for Kønsforskning, Landsforeningen Adoption og Samfund, Landsforeningen af bøsser og lesbiske, Mellemføleligt Samvirke, Netværk for Forskning om mænd, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Etniske Minoriteter, Ældresagen, Ældremobiliseringen, AOF Danmark, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Oplysningsforbund, FOF's Landsorganisation, Liberalt Oplysningsforbund, Ankestyrelsen, Center for Kvalitet i Erhvervsregulering (Erhvervsstyrelsen), Datatilsynet, Ligebehandlingsnævnet, Østre Landsret, Vestre Landsret og Sø- og Handelsretten.

9. Sammenfattende skema

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for staten, regionerne og kommunerne	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for staten, regionerne og kommunerne	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en præcisering af nævnets kompetence. Forslaget medfører, at det specificeres i loven, at nævnet også har kompetence til at træffe afgørelser i medfør af ligestillingslovens § 2 a.

Til nr. 2

Lov om børnepasningsorlov er ophævet pr. 1. juni 2011. Bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Til nr. 3

I det tidligere Ligestillingsnævn var det praksis at tilkende procesrente fra klagetidspunktet, fx i sager, hvor der er givet godtgørelse for uberettiget afskedigelse. Ligestillingsnævnets praksis blev fulgt af domstolene. Det fremgår af de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om ligebehandlingsnævnet (L 41, fremsat den 12. december 2007), at det ved oprettelsen af Ligebehandlingsnævnet var lovgivers hensigt, at der ikke skulle ske nogen ændring af praksis.

Det følger af rentelovens § 3, stk. 4, at der på formuerettens område kan kræves rente fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden. Det fremgår imidlertid ikke udtrykkeligt af renteloven eller af forarbejderne til denne lov, i hvilket omfang ”retsforfølgning” kan udstrækkes til at omfatte fx indgivelse af klage til et administrativt klageorgan, herunder Ligebehandlingsnævnet.

Det foreslås derfor, at gældende praksis kodificeres, således at der indsættes et nyt pkt. i § 2, således at det udtrykkeligt fremgår heraf, at nævnet kan tilkende renter i overensstemmelse med rentelovens bestemmelser herom.

Til nr. 4

Efter den nugældende formulering skal formanden og næstformændene være dommere. Dommerne udpeges af retspræsidenten, jf. retsplejelovens § 47 a. Det betyder, at de dommere, der udpeges, er byretsdommere, fordi dommere fra overordnede retter kun må udpeges, hvis det i loven er bestemt, at hvervet skal varetages af en sådan dommer, eller det godkendes af Bibeskæftigelsesnævnet.

Ligebehandlingsnævnets afgørelser kan omfatte principielle spørgsmål og have videregående betydning for såvel arbejdsmarkedet som samfundet i øvrigt. De omhandlede forbud mod forskelsbehandling bygger endvidere i vidt omfang på EU-ret og internationale konventioner.

Det foreslås derfor, at det i loven fastsættes, at formanden skal være landsdommer.

Det foreslås endvidere, at det i loven præciseres, at dommerne beskikkes af beskæftigelsesministeren efter udpegning af vedkommende retspræsident. Det fremgår ikke af den gældende lov, at det er beskæftigelsesministeren, der beskikker formand og næstformænd, hvilket er almindelig kutyme. Der er altså tale om en kodificering af praksis. Dommeren kan genudpeges, jf. lovens § 3, stk. 4.

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvensændring som følge af regeringsskiftet og ressortomlægninger i oktober 2011. Ved Kgl. resolution af 3. oktober 2011 er Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration nedlagt. Ressortansvaret og det tidligere ministeriums opgaver vedrørende Ligebehandlingsnævnet er overført til Social- og Integrationsministeriet. Endvidere er Ligestillingsafdelingen lagt sammen med Kirkeministeriet.

Til nr. 6 og nr. 7

Udformningen af den gældende bestemmelse i § 5, stk. 4, henlægger en selvstændig kompetence til nævnssekretariatet, således at sekretariatet kan afvise sager, der ikke skønnes egnet til nævnsbehandling på grund af behov for egentlig bevisførelse. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at nævnet ”vil skulle afvise sager, hvis behandling forudsætter egentlig bevisførelse”.

Ligebehandlingsnævnets sekretariat har i forbindelse med lovforberedelsen oplyst, at vurderingen af, om en sag er egnet til nævnsbehandling, som udgangspunkt kræver en del sagsoplysning, og at spørgsmålet om afvisning på grund af manglende egnethed ofte giver anledning til tvivl og oftest forelægges for nævnet til afgørelse. Sekretariatets kompetence er uddybet i den gældende forretningsordens § 11.

Efter den gældende § 8 kan nævnet afvise en klage, hvis det må anses for åbenbart, at klager ikke kan få medhold. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at nævnet kan delegere sin kompetence efter loven til sekretariatet. Delegationsadgangen er udnyttet og udmøntet i den gældende forretningsordens § 12.

For at tydeliggøre at den egentlige kompetence til at afvise klager, herunder klager, der ikke skønnes egnet til nævnsbehandling, ligger hos nævnet, og at sekretariatet i det hele afleder sin kompetence fra nævnet, foreslås det at ophæve bestemmelsen i § 5, stk. 4, og samle afvisningskompetencen hos nævnet i en ny affattelse af § 8, som herefter vil omfatte afvisning som følge af, at sagen er uegnet til nævnsbehandling, og afvisning som følge af, at det er åbenbart, at klager ikke vil få medhold. I forbindelse med nyaffattelsen foreslås endvidere en sproglig opstramning, hvorefter bestemmelsen formuleres således, at nævnet kan afvise en klage, hvis det er åbenbart, at der ikke kan gives klager medhold, og ikke som tidligere, at klagen kan afvises, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klager medhold. Der er ikke tilsigtet nogen ændring af praksis i den forbindelse.

Det foreslås endvidere, at nævnets mulighed for at delegere sin kompetence til sekretariatet fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen. Det følger af almindelige retsgrundsætninger om delegation, at sekretariatets afgørelse om afvisning vil kunne prøves af nævnet. Sekretariatets afgørelse om afvisning på grundlag af delegation skal således ledsages af skriftlig vejledning om muligheden for at få afgørelsen indbragt for nævnet. I forretningsordnen fastsættes nærmere regler herom, herunder om frist for indbringelse for nævnet.

Til nr. 8.

Revisionsbestemmelsen ophæves, da revisionen nu er gennemført.

Til § 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2012.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	Lovforslaget
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om Ligebehandlingsnævnet, jf. lov nr. 387 af 27. maj 2008, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 1. – <i>Stk. 2.</i> Nævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af køn efter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) §§ 2 og 2 b i lov om ligestilling af kvinder og mænd. 2) – 3) – 4) – 5) Lov om børnepasningsorlov. 6) Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel. 	<p>1. I § 1, stk. 2, nr. 1, indsættes efter: »§§ 2«: », 2 a«</p> <p>2. § 1, stk. 2, nr. 5, ophæves. Stk. 2, nr. 6, bliver herefter stk. 2, nr. 5.</p>
<p>§ 2. Nævnet kan tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse, i det omfang det følger af de love og kollektive overenskomster, der er nævnt i § 1, stk. 2-5.</p>	<p>3. I § 2 indsættes som 2. pkt.: »Ligebehandlingsnævnet tilkender procesrenter efter rentelovens bestemmelser herom. «</p>
<p>§ 3. – <i>Stk. 2.</i> Formanden og næstformændene skal være dommere. Formanden og næstformanden udpeges af retspræsidenten. Begge køn skal være repræsenteret i nævnets formandskab.</p>	<p>4. § 3, stk. 2, affattes således: »Stk. 2. Formanden skal være landsdommer. Næstformændene skal være byretsdommere. Formanden og næstformændene beskikkes af beskæftigelsesministeren efter udpegning af vedkommende retspræsident. Begge køn skal være repræsenteret i nævnets formandskab.«</p>
<p>§ 3. – <i>Stk. 3.</i> De øvrige medlemmer af nævnet udpeges af beskæftigelsesministeren. Heraf indstiller ministeren for flygtninge, indvandrere og integration 3 medlemmer og ministeren for ligestilling 3 medlemmer. Nævnets medlemmer skal have bestået juridisk kandidateksamen og udpeges blandt personer, der har særligt kendskab til kønsligestillingslovgivningen, lovgivningen om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse eller lovgivningen om forbud mod</p>	<p>5. I § 3, stk. 3 og 6, ændres »ministeren for flygtninge, indvandrere og integration« til: »social- og integrationsministeren«, og »ministeren for ligestilling« til: »ministeren for ligestilling og kirke«.</p>

<p>forskelsbehandling på arbejdsmarkedet samt kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet. Nævnets medlemmer skal være uafhængige af den indstillende og den udpegende myndighed. Der skal sikres en ligelig kønsfordeling blandt medlemmerne af nævnet.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Medlemmerne af nævnet udpeges for 3 år ad gangen. Genudpegelse kan finde sted.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Beskæftigelsesministeren kan udpege et antal suppleanter for de medlemmer, der er udpeget efter stk. 3. Udpegningen sker i overensstemmelse med stk. 3 og 4.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Beskæftigelsesministeren fastsætter nævnets forretningsorden efter forhandling med ministeren for flygtninge, indvandrere og integration og ministeren for ligestilling.</p>	
<p>§ 5. --</p> <p><i>Stk. 4.</i> Sekretariatet kan afvise klager, der ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet. Denne afgørelse kan indbringes for nævnet.</p>	<p>6. § 5, stk. 4, ophæves.</p>
<p>§ 8. Nævnet kan afvise at behandle en klage, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold i sagen.</p>	<p>7. § 8 affattes således:</p> <p>»§ 8. Nævnet kan afvise at behandle en klage, som ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Nævnet kan afvise at behandle en klage, hvis det er åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold i sagen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Nævnet kan delegere sin kompetence efter stk. 1 og stk. 2 til sekretariatet. Nærmere regler herom fastsættes i nævnets forretningsorden.«</p>
<p>§ 18. Beskæftigelsesministeren fremsætter forslag til revision af loven i folketingsåret 2011-2012.</p>	<p>8. § 18 ophæves.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Loven træder i kraft den 1. juli 2012.</p>